

ČUDA PRIRODE

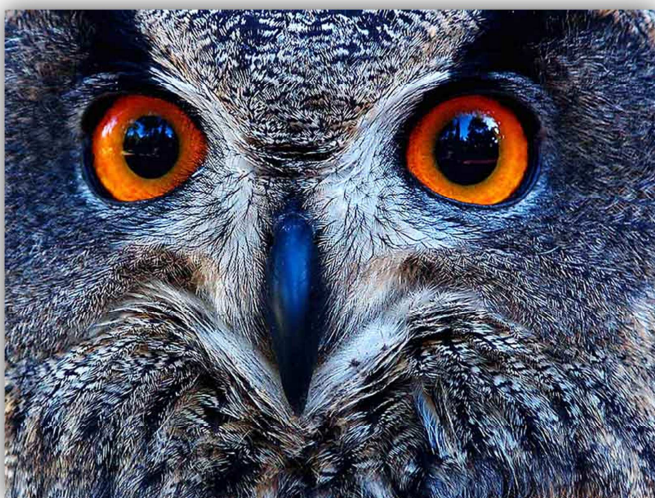
Ptica sa brkovima

Na Novom Zelandu živi jedna od najčudnijih ptica na svijetu – kivi. Pored toga što ne može da leti, od ostalih ptica razlikuje se i po tome što joj je tijelo prekriveno dugim tankim perjem koje podseća na krzno, ispod kojeg se kriju zakrčljala krilca. Dok ptice letačice imaju šuplje kosti kako bi se lakše vinule u vazduh, kosti kivijske ispunjava koštana srž. Postoji nekoliko vrsta ove ptice. Najkrupniji je veliki pjegavi kivi, visok oko 45 centimetara i težak oko tri kilograma, dok je najsitniji – skoro duplo manji.

Ova ptica veličine kokoške, pored života u šumi, prilagodila se i boravku u blizini farmi. Gnijezda pravi tako što kopa jame ispod kamenja, krije se na obali potoka ili pod panjevima i žbunjem.

Kivi pronalazi hranu uz pomoć njuha i čula dodira: jedina je ptica koja na vrhu svog dugog kljuna ima nozdrve uz pomoć kojih može da „namiriše” hranu koja se krije pod zemljom. Uz to, oko kljuna ima fine dlačice, nalik mačjim brkovima, koje zadržte i pri najmanjem dodiru, upozoravajući gladnu pticu da je plijen u blizini.

Na zaštićenim djelovima ostrva, kivi se može videti i tokom dana. Oči su mu sitne a vid slab. Zahvaljujući snažnim nogama, može brzo da trči i tako umakne opasnosti ili ulovi plen.

Danas je u svijetu poznato 134 vrste sova.

Za sove je karakterističan okruglast izgled i uspravno držanje. Imaju velike oči i kratak zaobljen kljun, kao i meko i gusto perje.

Čula vida i sluha su izuzetno dobro razvijena. Lijevo i desno od očiju smještene su sovine uši u obliku malih otvora koji su zaštićeni perjem i nisu na istom rastojanju, jedno je više, a drugo niže u odnosu na oči. Baš ta asimetričnost ušiju daje im trodimenzionalnost zvuka. Sluh im je vrlo osjetljiv, tako da svoj plijen mogu locirati i u potpunoj tami. Imaju izvrstan vid koji je jednako dobar po dnevnom svjetlu kao i

u mraku. Zanimljivo je da zbog veličine i građe sove ne mogu pokretati oči unutar očnih duplji. Ali zato imaju izuzetno pokretan vrat te mogu okrenuti glavu za 360 stepeni i gledati na svoju leđnu stranu! Sove su jedine ptice koje mogu da vide plavu boju.

Naveće ptice koje lete su kondori sa Anda i Kalifornije. Najveći mužjak kalifornijskog kondora ima raspon krila od 3,5 metara i težinu oko 14 kilograma. Ovaj starosjedioc Grand Canyona i zapadnih obalnih planina Kalifornije, najpoznatiji je strvinar sa životnim vijekom od 50 godina, i ustvari je ptica s najdužim životnim vijekom na svijetu. Zahvaljujući krivolovu, trovanju olovom, te gubitku staništa takođe je i najrjeđa vrsta ptice na svijetu, i danas se ubraja u ugrožene vrste.

Da li ste znali?

- Najveće oblasti pod šumom su četinarske šume na sjeveru Rusije između 55° sjeverne geografske širine i Arktičkog kruga. Protežu se na površini od 1,1 bilion hektara.
- Čempres može imati između 45 i 50 miliona listova. Poređenja radi, veliki hrast ima oko 250.000 listova.

- Stogodišnji bijeli divlji kesten (*Aesculus hippocastanum*) u Holandiji je najveće ikad presađeno drvo. Ova biljka, visoka 16 metara i teška 180 kilograma, 27 marta 1997. god. je pomjerena za 60 metara, jer se nalazila na mjestu određenom za ulaz u tunel.

- Dendrohronolozi smatraju da je mogući životni vijek igličastog bora (*Pinus longaeva*) oko 5 500, a džinovske sekvoje (*Sequoiadendron giganteum*) čak i do 6 000 god.

- Mnogi se pitaju imaju li zmije kosti? Istina je čudesna, naime zmije su prepune kostiju, toliko da neke imaju i po 145 pari rebara.

- Neke vrste kineskih i američkih krokodila provode zimski period s glavama u ledu ostavljajući samo nos slobodan kako bi mogli disati.

Da li ste znali?

- Otisci prstiju koale se teško razlikuju od ljudskih do te mjere da mogu zbuniti kriminologa na mjestu počinjenog zločina.
- Jedini kontinent na kome nije moguće naći reptila ili zmiju je Antarktik.
- Puž ima četiri nosa.
- Polarni medvjed može preplivati i do 96 km bez pauze za odmor.
- Najmanji sisar je tajlandski šišmiš - teži samo oko dva grama, a dug je tri do četiri milimetra.
- Najglasnija životinja u vodi je plavi kit - njegov glas niske frekvencije dostiže do 188 decibela, pa se može detektovati s udaljenosti od 800 kilometara. Poređenja radi, pneumatski čekić ima jačinu zvuka do 100 decibela. Može biti dug do 30 metara i težak do 140 tona. Najteži kit ikad izmjeren imao je čak 190 tona i bio je dug 33 metra.

- **Zlatnožuta gatalika** je najotrovnija životinja na svijetu. Ova žaba velika je svega 5 cm, a izlučuje količinu otrova koji može da ubije oko 10.000 miševa ili 20 ljudi. Hrani se insektima, a njen otrov potiče od supstance koja se nalazi u insektima kojima se hrani. Kada bi se hranila nekom drugom hranom ne bi bila otrovna. Živi samo u tropskim šumama zapadne Kolumbije (Južna Amerika).
- **Najviša ptica na svijetu je noj**, koji može narasti i do visine od 2,74 metra.
- Francuski naučnici dokazali su da se biološki sat kod hrcaka zaustavlja dok spavaju zimskim snom. Njihova tjelesna temperatura opada gotovo do nivoa spoljne temperature, a sve životne funkcije - ritam otkucaja srca, disanje i ostalo svodi se na minimum. Naučnici su pokušali da utvrde šta se događa sa biološkim satom koji životinjama omogućava da razlikuju dan od noći i zato su proučavali njegovu molekularnu aktivnost. Pokazalo se da kod hrčaka tokom zimskog sna geni, čija aktivnost varira u toku dana i noći, miruje, što znači da je biološki sat kod ovih životinja neaktivan tokom dubokog zimskog sna.

- Najmanji pas na svijetu u povijesti bio je Yorkie iz Blackburna u Engleskoj. S dvije godine težio je gotovo nevjerovatnih 950 grama, bio je visok 6,35 centimetara i dugačak svega 9,52 centimetra.
- Prava suprotnost njemu bio je Shamgret Danzas. Pas je bio visok 106,6 centimetara i težak 108 kilograma.
- No pravi div i prema njemu bio je pas po imenu Zorba. Riječ je o starom engleskom mastifu koji je imao 143 kilograma i dužinu od 2,73 metra.

